

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра філософії та релігієзнавства

СЛАБУС

з навчальної дисципліни

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ»

© В. П. Козловський, 2020

Лекції і семінари: Козловський Віктор Петрович, канд. філос. наук, доцент.
vicn0298@gmail.com

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Віце-президент з науково-педагогічної роботи

В. М. Ожоган

« _____ » _____ 2020 р.

Шифр галузі, найменування галузі знань, код напрямку, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Організаційно-методична характеристика навчальної дисципліни	
	<i>Академічна характеристика</i>	Структура
Галузь знань: <i>03 – гуманітарні науки</i> Освітньо- кваліфікаційний рівень: магістри	Рік навчання: <i>1</i> Семестр: <i>1</i> Кількість годин на тиждень: <i>3</i> Статус дисципліни: <i>вибіркова</i> Кількість кредитів ECTS: <i>4</i>	Кількість годин: Загальна: <i>120</i> Лекції: <i>28</i> Семінарські заняття: <i>14</i> Самостійна робота: <i>78</i> Вид підсумкового контролю: <i>екзамен</i>

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Кантова антропологія: концепти і моделі «ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ» є необхідною складовою частиною вибіркового навчального циклу професійної та практичної підготовки магістрів за спеціальністю 03 – Гуманітарні науки.

У лекціях здійснюється аналіз літературних творів, а також сучасних теоретичних розробок, де унаочнюються ідеї й концепти літературної антропології, як нового методологічного напрямку дослідження літературних текстів. Практичні заняття (семінари, диспути) спрямовані на опанування студентами основними поняттями і категоріями курсу, а також літературними текстами (чи фрагментами), де виявляється людина, її світ.

Семінарські заняття спрямовано на конкретизацію, поглиблення та закріплення лекційного матеріалу та знань, набутих студентами у процесі самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і дослідницької літератури, формування базового рівня фахової компетентності з питань, передбачених навчальною програмою дисципліни.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є вивчення етапів становлення, структури і функцій антропологічного знання під кутом зору дослідження різноманітних літературних текстів, зокрема, літературних творів XVIII-XXI ст.; виявлення антропологічних конотацій базових методологічних стратегій, які уможливають аналіз літературних текстів. Знання та навички, набуті в процесі вивчення дисципліни складатимуть підґрунтя для опанування дисциплін навчального плану підготовки студентів магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 03 – Гуманітарні науки в НаУКМА.

ПОЛІТИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання дисципліни передбачає дотримання принципів академічної доброчесності. Оскільки списування є грубим порушенням академічної доброчесності, під час проміжного та підсумкового тестування намагання отримати інформацію з будь-яких джерел (як паперових, так й електронних) категорично забороняється. Реферат мусить бути виконаний самостійно, цитування джерел повинно бути належним чином оформлене відповідно до академічних вимог. Відпрацювання пропущених семінарських занять можливе за умов наявності документального підтвердження того, що пропуск мав місце з поважної причини.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, формувати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7.	Поточний контроль.
ПРН-2. Презентувати результати досліджень українською та іноземними мовами.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7.	Поточний контроль.
ПРН-3. Застосовувати сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7.	Поточний контроль.
ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати як соціальні, так і персональні та професійно значущі питання, спільно знаходити шляхи їх вирішення, при цьому репрезентувати й обстоювати власну позицію.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова індивідуальна робота.
ПРН-7. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературної антропології в контексті світової та української гуманітаристики.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7.	Поточний контроль.
ПРН-8. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературної антропології.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Творча письмова робота.
ПРН-10. Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу,	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на	Поточний контроль. Творча письмова робота.

інтерпретувати та структурувати його з урахуванням різноманітних методологічних принципів, формулювати узагальнення на підставі самостійно опрацьованих текстів, як теоретичних, так і літературних.	практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	
ПРН-11. Дотримуватися правил академічної доброчесності.	Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова робота.
ПРН-12. Доступно й аргументовано пояснювати концепції літературної антропології, літературні тексти під кутом зору їхньої вагомості як для фахівцям, так і широкому загалу.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова робота.
ПРН-14. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу. Демонструвати ефективність різноманітних методологічних стратегій літературної антропології.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова робота.
ПРН-17. Планувати, організовувати, здійснювати й презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в царині літературної антропології.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова робота.
ПРН-18. Презентувати українською та іноземною мовою результати свого дослідження літературознавчій спільноті у наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-7. Написання творчих письмових робіт.	Поточний контроль. Письмова робота.

Організація навчання. Календарно-тематичний план

Номер теми	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичн і заняття	Самостійна робота

1.	Літературна антропологія як нова стратегія аналізу текстів: особливості та методологічні підходи.	4	4	14
2.	Від рецептивної естетики до концепції «смерті автора»: пошук нових методологічних настанов у гуманітаристиці. Постструктуалізм та його антропологічні візії.	4	2	14
3.	Антропологічні імплікації постколоніальних студій: відмова від універсалістських антропологічних констант. Літературне осмислення сингулярного людського досвіду. Феміністичні студії (антропологічні конотації).	4	2	14
4.	Людина в літературі XVIII – XIX ст.: від сентиментального героя і романтичного генія до «натуралістичного» декадента.	6		18
5.	Деструкція людини і світу в літературі XX – початку XXI ст.: трансформація літературної мови, уяви, сюжетів і персонажів.	10	6	18
	Всього годин	28	14	78

ЛЕКЦІЇ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ: ТЕМАТИКА, ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ І ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Лекції (4 год.). Літературна антропологія як нова стратегія аналізу текстів: особливості та методологічні підходи.

Практичні заняття 1-2. (4 год.). Літературна антропологія як нова методологія аналізу літературних текстів.

Практичне заняття 1.

1. Особливості антропологічного повороту в гуманітарних науках. Літературна антропологія як проблема (Г. У. Гумбрехт).
2. Співвідношення антропології і літератури в літературній антропології (А. Лебковська).
3. Антропологія в горизонті літератури (Е.В.Данієл, Д.М.Пек).

Практичне заняття 2.

1. Антропології «художньої літератури»: зміна стратегії (В. Ізер).
2. Література, антропологія та етнографія (Д. Телмен).

3. Чи може літературна антропологія постати як наука (С. П. Рейна).

Доповідь:

В. Флек про функції літературної антропології.

Дискусія на тему:

Чи збагачують антропологічні візії дослідження літературних текстів?

Література

Обов'язкова:

Гумбрехт Х.-У. Как «антропологический поворот» может затронуть гуманитарные науки?// Новое литературное обозрение, 2012, № 114.

<http://magazines.russ.ru/nlo/2012/114/g3.html>

Изер В. К антропологии художественной литературы //Новое литературное обозрение, 2008, № 94. <http://magazines.russ.ru/nlo/2008/94/>

Gumbrecht H. U. «Literary Anthropology»? / Hans Ulrich Gumbrecht // Stanford Presidential Lectures in the Humanities and Arts: Wolfgang//prelectur.

stanford.edu/lecturers/iser/gumbrecht.html

Daniel E. V. and Peck J.M. Culture/ Contexture: AN INTRODUCTION//Culture/ Contexture: Explorations in Anthropology and Literary Studies /edited by E. V. Daniel and J.M. Peck. – UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, 1996. – P. 1 – 30.

Reyna S. P. Literary Anthropology and the Case Against Science //Man, New Series, Vol. 29, No. 3 (Sep., 1994). – P. 555-581.

LEBKOWSKA A. Between the Anthropology of Literature and Literary Anthropology // Teksty Drugie, 2012, 2. – S. 19-29. http://rcin.org.pl/Content/52179/WA248_71326_P-I-2524_lebkow-between.pdf

Tallman J. The ethnographic novel Finding the insider 's voice// Between Anthropology and Literature. Interdisciplinary discourse. Ed. by Rose De Angelis. - London and New York: Taylor & Francis Books Ltd, 2002. – P. 11-22.

Fluck W. Why We Need Fiction Reception Aesthetics, Literary Anthropology, Funktionsgeschichte//Fluck W. Romance with America? – Heidelberg: Winter, 2009. – P. 364 – 384. http://www.jfki.fu-berlin.de/en/v/publications_fluck/2000/Romance_with_America/

Додаткова:

Андрусив С. Антропологія літератури – літературна антропологія – літературознавча антропологія (до семантики терміна)//Філологічні науки. Літературознавство. 11, 2010. – С.5-8.

Анісімова Л. “(Нео)антропоцентризм“ у літературознавстві США ХХ століття // Сучасні літературознавчі студії. Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри. (10). - С. 16-28. <http://elibrary.kubg.edu.ua/5456/>

Архипова Л. Рух до антропології через літературу//Людина в часі: філософські аспекти української літератури ХХ-ХХІ ст. <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/10902>

ГАЛЕТА О. ЕКС-ЦЕНТРИЧНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО: ВІД ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЛІТЕРАТУРНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2014. Вип. 60. Ч. 2. – С. 46–58. [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VInu_fil_2014_60\(2\)_8](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VInu_fil_2014_60(2)_8)

Галета О. Від антології до онтології: антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця ХІХ – початку ХХІ століття : монографія. - Київ: Смолоскип, 2015. - 640 с.

- ГНАТЮК М. НА ШЛЯХУ ДО АНТРОПОЛОГІЇ ЛІТЕРАТУРИ (ТЕОРЕТИЧНІ ПОГЛЯДИ І. ФРАНКА) // ВІСНИК ЛЬВІВ. УН-ТУ. Серія філол. 2009. Вип. 48. – С. 17–22. http://philology.lnu.edu.ua/visnyk/48_2009/48_2009_07_Hnatiuk.pdf
- Клакхон К. Зеркало для человека. Введение в антропологию. – СПб.: Евразия, 1998. – 352 с.
- Поліщук Я. АНТРОПОЛОГІЧНА ПЕРСПЕКТИВА В ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ// Філологічні семінари, 2013. Вип. 16. - С. 26-31. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=File_2013_16_5
- Платт К. М. Ф. Зачем изучать антропологию? Взгляд гуманитария: вместо манифеста / Кевин М. Ф. Платт // Новове литературное обозрение. – М., 2010. – № 106. – <http://magazines.russ.ru/nlo/2010/106/ke4.html>
- Подорога В.А. Мимесис. Материалы по аналитической антропологии литературы. Том I. Н.Гоголь. Ф.Достоевский. – М.: Культурная революция; Логос; Logos-altera, 2006. – 688 с.
- Нич Р. Антропология літератури. Культурна теорія літератури. Поетика досвіду. — Львів: Центр гуманітарних досліджень. – К.: Смолоскип, 2007. — 64 с. <http://www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/804>
- Марковський М. П. Антропология, гуманізм, інтерпретація // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. – К.: ВД «Києво-Могилянська Академія», 2008. – С. 491–503.
- Табачковський В. Філософсько-антропологічне питання про сутність людини у координатах постмодерну // Колізії антропологічного розмислу/ В. Г. Табачковський та ін. – К. : ПАРАПАН, 2002. – С. 5–39.
- Ортега-і-Гасет Х. Думки про роман // Ортега-і-Гасет, Х. Вибрані твори. - К.: Основи, 1994. – С. 273-305. http://ae-lib.org.ua/texts/ortega-y-gaset__novela__ua.htm
- Резник Ю. М. Общая антропология в системе человекознания // Человек, 2011, № 6.
- Anthropology and Literature* / Ed. by P. Benson. – Urbana: University of Illinois Press, 1993.
- Salzmann Z. Language, Culture and Society: An Introduction to Linguistic Anthropology. - Boulder, Colo.: Westview Press, 1998. - 338 p.
- A Literary Anthropology of Migration and Belonging: Roots, Routes, and Rhizomes*/ Ed. by Cicilie Fagerlid; Michelle A. Tisdell. – Springer Nature, 2020.
- Literary Anthropology: A New Interdisciplinary Approach to People, Signs and Literature* / ed. Fernando Poyates. – Amsterdam / Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1988. – 354 p.
- Literature and Anthropology* / ed. Johnatan Hall and Ackbar Abbas. – Hong Kong : Hong Kong University Press, 1986. – 294 p.
- Literature and Anthropology* / ed. Philip A. Dennis and Wendell Aycock. – Lubbock, Texas, USA : Texas Tech University Press, 1989. – 227 p.
- Eriksen T.H. What is Anthropology? – London: Pluto Press, 2004. – 180 p.
- Gumbrecht H. U. «Literary Anthropology»? / Hans Ulrich Gumbrecht // Stanford Presidential Lectures in the Humanities and Arts: Wolfgang Iser. – Access mode : <http://prelectur.stanford.edu/lecturers/iser/gumbrecht.html>
- Geertz C. A Strange Romance: Anthropology and Literature / Clifford Geertz // Profession. – 2003. – P. 28–36.
- Gendlin E.T. Thinking beyond patterns: body, language, and situations. - N.Y.: Lang, 1991. – 189 p.
- Rapport N. Transcendent Individual: towards a literary and liberal anthropology. – London and New York, 1997. – 220 p.
- The Anthropological Turn in Literary Studies* /Ed. by J. Schlaeger. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1996. – 299 p.

- Kultur als Text. Die anthropologische Wende in der Literaturwissenschaft / Hrsg. D. Bachmann-Medick. – Frankfurt am Main: Fischer Verlag, 1996. – 350 s.*
- Velleman J.D. Narrative Explanation // The Philosophical Review, 2003. Vol. 112/1. – P. 1—25.*
- Iser W. Das Fiktive und das Imaginäre. Perspektiven literarischer Anthropologie. – Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1991. – 522 S.*
- Iser W. Prospecting : From Reader Response to Literary Anthropology. – Baltimore : Johns Hopkins University Press, 1989. – 316 p.*
- Iser W. The Fictive and Imaginary: Charting Literary Anthropology. – Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1993. – 347 p.*
- Geertz C. Works and Lives: The Anthropologist as Author. – Stanford University Press, 1988.*
- Michalski R. Towards a Popular Culture: Andrew Lang's Anthropological and Literary Criticism //The Journal of American Culture, 1995. – P. 13- 17.*
- Geertz C. A Strange Romance: Anthropology and Literature / Clifford Geertz // Profession. – 2003. – P. 28–36.*
- Schmidt N. Carleton Coon: A Pioneer in Anthropological Literary Genres // Anthropology & Humanism, 1985. – P. 40 – 45.*
- Sumara D. J. Creating Commonplaces for Interpretation: Literary Anthropology and Literacy Education Research // Journal of Literacy Research. – 2002. – V. 34, № 2. – P. 237–260.*

Тема 2. Лекції (4 год.). Від рецептивної естетики до «смерті автора»: пошук нових методологічних настанов у гуманітаристиці. Постструктуралізм та його антропологічні візії.

Практичне заняття 3. (2 год.). Від «Ери підозри» до «Смерті автора»: методологія «деструкції людини» в літературі.

1. «Від твору до тексту». «Анігіляції» автора як концептуальна позиція: її антропологічні конотації (Р. Барт).
2. Р. Барт про особливості різних видів письма. Письмо та історія. Письмо і людина.
3. М. Фуко про «відмову від людини» в літературі і гуманітарному знанні.
4. «Ера підозри» - літературознавча стратегія й антропологічна настанова (Н.Саррот).

Доповідь:

М. Вудмансі про взаємозв'язок автора і авторського права: тенева естетичного суб'єкта.

Література

Обов'язкова:

- Барт Р. Від твору до тексту//Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів: Літопис, 2002. <http://1576.ua/books/5340>*
- Барт Р. Смерть автора //Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. - М., 1994 - С. 384-391. <http://www.philology.ru/literature1/barthes-94e.htm>*
- Барт Р. Нулевая степень письма // Семиотика. - М.: Радуга, 1983. - С. 306-349. <http://libfl.ru/mimesis/print/pismo.html>*
- Фуко М. Що таке автор? <http://sergii-terepyshchyi.net/m-fuko-scho-take-avtor/>*
- Саррот Н. Тропизмы. Эра подозрений. – М.: Полиформ-Талбури, 2000. – С.143-253. http://oobox.ru/raznoe/1544748/tropizmy_era_podozreniy.html*

Woodmansee M. The author, art, and the market : rereading the history of aesthetics. – Columbia University Press, 1994. – P. 35 – 56.

Додаткова:

Барбанюк О. О. Співвідношення понять образ автора/"смерть автора" в лінгвістиці тексту / О. О. Барбанюк // *Studia Linguistica*. – 2009. – Вип. 2. – С. 26–31.
http://www.philolog.univ.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_2/026_031.pdf.

Большакова А. ФЕНОМЕН "ИСЧЕЗНОВЕНИЯ АВТОРА" "Pivdenniy Arkhiv" (Collected papers on Philology) http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pa fn_2009_47_1

Береснева Н. И., Кокарева Е. А. РАЗВИТИЕ ИДЕИ "СМЕРТИ АВТОРА" http://scjournal.ru/articles/issn_1997-292X_2012_10-1_08.pdf

Воронина Е. Б. «НОВЫЙ» СЮЖЕТ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ Н. САРРОТ // Сюжетология и сюжетология. 2013. №2. С. 61–64.
http://www.philology.nsc.ru/journals/sis/pdf/SS2/2013_2_10.pdf

Дьяков А.В. Мишель Фуко: о «смерти человека», о свободе и о «конце философии»// Вестник истории и философии КГУ. Серия «Философия». 2008. № 2.
<http://www.jkhora.narod.ru/foucault001.pdf>

ЗЕНКИН С. Теория писательства и письмо теории, или Филология после Бурдьё // Новое литературное обозрение, 2003, №60. <http://magazines.russ.ru/nlo/2003/60/zenk-pr.html>

Таганов А.Н. Слово и его коммуникативные возможности в творчестве Натали Саррот // Культура взаимопонимания и взаимопонимание культур. Ч. 2. – Воронеж, 2004. С. 46 – 55.

Категорія автора у світлі художньої комунікації і системного розуміння літературного твору. <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=60421>

Караченцева Т.С. «СМЕРТЬ АВТОРА»: М. БАХТИН ПРОТИВ Р. БАРТА//ВЕСТНИК ТЮМЕНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА, 2007, № 1.
<http://cyberleninka.ru/article/n/smert-avtora-m-bahtin-protiv-r-barta>

Лойко А.В. Проблема авторства после «смерти автора»//Новый акрополь <http://newacropolis.org.ua/uk/content/>

Можейко А. Смерть автора. <http://ergoproxysum.russelldjones.ru/symbol04.htm>

Derrida J. The Deaths of Roland Barthes // *Psyche: Inventions of the Other*. Vol.1. Ed. by Peggy Kamuf and Elizabeth G. Rottenberg. – Stanford: Stanford University Press, 2007.

The Construction of Authorship: Textual Appropriation in Law and Literature. Ed. by M. Woodmansee, P. Jaszi. – Durham, 1994. – 462 p.

LaCapra D. History and reading: Tocsqueville, Foucault, French studies. – University of Toronto Press, 2000. – 235 c.

Literary Couplings: Writing Couples, Collaborators, and the Construction of Authorship. Ed. by M. Stone, J. Thompson. – The University of Wisconsin Press, 2006. – 373 p.

Saunders D. Authorship and Copyright. – London, 1992. – 269 p.

Тема 3. Лекції (4 год.). Антропологічні імплікації постколоніальних студій: відмова від універсалістських антропологічних констант. Літературне осмислення сингулярного людського досвіду. Феміністичні студії (антропологічні конотації).
Практичне заняття 4. (2 год.). Постколоніальні стратегії дослідження літературного тексту: антропологічні візії.

1. Політичні, культурологічні та антропологічні виміри постколоніалізму (Е. Саїд).
2. Постколоніалізм як літературознавча стратегія (Г. Співак).
3. Людина за межами постколоніальної стратегії: літературні і культурологічні здобутки.

Доповідь:

Дж. Батлер про модальності гендерного досвіду.

Література

Обов'язкова:

Said E. Орієнталізм. – К.: Основи, 2001. – С. 11-45. <http://edward-said.narod.ru/orientalism.htm>

Said E. Культура й імперіялізм. — К.: Критика, 2007. С. 11-37. <http://edward-said.narod.ru/culture.htm>

Спивак Г. Ч. Могут ли угнетенные говорить? // Введение в гендерные исследования. Ч. II: Хрестоматия / Под ред. С. В. Жеребкина. – Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001. – С. 649-670.

Butler J. Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity. – Routledge, 2007. – P. 1 – 46.

Spivak G.C. A Critique of Postcolonial Reason: Toward a History of the Vanishing Present. – L.: Cambridge (Mass.), 1999. – P. 112-198.

Додаткова:

Гуди Д. Похищение истории. – М.: Весь мир, 2015. – 432 с.

Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есе. – К.: Грані-Т, 2013. – 548 с.

Європейська меланхолія. Дискурс українського окциденталізму/ За ред. Т.І. Гундорової. – К.: Стилос, 2008. – 160 с.

Рябчук М. Ю. Постколоніальний синдром. Спостереження. – К.: К.І.С., 2011. — 288 с.

Рябчук М.Ю. Русский Робинзон и украинский Пятница//Там, внутри. Практики внутренней колонизации в культурной истории России. (Сб. статей под ред. А. Эткінда и др.) — М.: «Новое литературное обозрение», 2012. – С. 447 – 477.

Пашков К.В. ПОСТКОЛОЇАЛЬНА АНТРОПОЛОГІЯ ТАЛАЛА АСАДА: ВИТОКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ//Вопросы духовной культуры. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92848/37-Pashkov.pdf?sequence=1>

Мукгерджі А. П. Чий постколоніалізм і чий постмодернізм? // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. — Л. : Літопис, 1996.

Фергюсон Н. Империя. Чем современный мир обязан Британии. – М.: Астрель, 2013. – 554 с.

Шандыбин С. А. Постмодернистская антропология и сфера применимости ее культурной модели // Этнографическое обозрение. – 1998. – №1. – С.14–27.

Юрчук О. У тіні імперії. Українська література в світлі постколоніальної теорії. – К.: Академія, 2013 — 221 с.

After Colonialism: Imperial Histories and Postcolonial Displacements / Ed. G.Prakash. – Princeton: Princeton University Press, 1995. – 352 p.

Ashcroft B., Griffiths G., Tiffin H. Post-colonial studies: The Key Concepts. – L., N.Y.: Routledge, 2007. – 292 p.

Asad T. Two European Images of Non-European Rule // Anthropology and the Colonial Encounter / Ed. By T. Asad. – Ithaca Press, 1973. – P. 103–118.

Asad T. Anthropology and the Analysis of Ideology // Man. –1979. –Vol. 14, No. 4. – P. 607–627.

A Sense of Place: Essays in Post-Colonial Literatures /Ed. by Britta Olinder. – Gothenburg University, 1984. – 230 p.

Boehmer E. Colonial and Postcolonial Literature: Migrant Metaphors. - Oxford University Press, 2005. – 368 p.

- Gandy L.* Postcolonial Theory. A critical introduction. – Edinburgh, 1998. – P. 120-142.
 Post-Colonial Studies Reader / Ed. Ashcroft B., Griffiths G., Tiffin H. L. - N.Y.: Routledge, 2005. – 554 p.
Spivak G.C. Can the Subaltern Speak? – Frankfurt a.M.: Turia & Kant, 2007. – 159 p.
Spivak G.C. Other Asias. – Oxford: Blackwell, 2007. – 376 p.
Spivak G.C. In Other Worlds: Essays in Cultural Politics. – L., N.Y.: Routledge, 1998. – 409 p.
Spivak G.C. Outside in the Teaching Machine. – L., N.Y.: Routledge, 1993. – 335 p.

Тема 4. Лекції (6 год.). Людина в літературі XVIII – XIX ст.: від сентиментального персонажу і романтичного генія до «натуралістичного декадента».

Тема 5. Лекції (10 год.). Деструкція людини і світу в літературі XX – початку XXI ст.: трансформація літературної мови, уяви, сюжетів і персонажів.

Практичні заняття 5-7. Антропологічні візії літератури XX ст. (6 год.)

1. Світ як «нудота» (Ж.-П. Сартр).
2. Світ як «прекрасна мрія» (О.П. Гакслі).
3. Світ як гра (Г. Гессе).
4. Світ як час і спогади (М. Пруст).
5. Людина і «не людське» (К. Чапек).
6. Смерть є «негідницею, що втішається любов'ю» (Л.-Ф. Селін).
7. Смерть і пристрасть (Т. Манн).
8. Людина в пошуках Іншого (М. Турньє).

Література

Обов'язкова:

- ГАКСЛІ О.** ПРЕКРАСНИЙ НОВИЙ СВІТ //Всесвіт, 1994. - №5/6, 7.
http://chtyvo.org.ua/authors/Aldous_Huxley/Prekrasnyi_novy_svit/
ГЕССЕ Г. ГРА В БІСЕР. – К.: Дніпро, 1978. <http://toloka.to/t22113>
Манн Т. Смерть у Венеції //Т. Манн. Трістан. Новели. – К.: Дніпро, 1975.
<http://www.azh.com.ua/lib/mann-smert-u-venecii>
Селін Л.-Ф. Подорож на край ночі. — Харків: Фоліо, 2006. <http://1576.ua/books/4813>
Сартр Ж.-П. НУДОТА. МУР. СЛОВА. – К.: ОСНОВИ, 1993. – С. 3 – 183.
http://chtyvo.org.ua/authors/Sartre_Jean-Paul/Nudota_Mur_Slova/
Пруст М. У пошуках утраченого часу: Віднайдений час. – К.: Юніверс, 2002.
<http://toloka.to/t70700>
Турньє М. Пятница, или Тихоокеанский лимб.
http://lib.ru/INPROZ/TURNXE_M/pyatnica.txt_with-big-pictures.html
ЧАПЕК К. ВІЙНА З САЛАМАНДРАМИ. МАТИ. ОПОВІДАННЯ. – К.: Дніпро, 1978.
http://chtyvo.org.ua/authors/Capek_Karel/Viina_z_salamandramy_Maty_Opovidannia/

Індивідуальне письмове завдання (реферат)

Завдання оформлюється у вигляді письмового тексту, виконаного в жанрі аналітичного реферату, що передбачає обізнаність студента зі змістом і сюжетною лінією вибраної теми, її розуміння і здатність до аналізу; спроможність до розкриття змісту і значення тексту; вміння аналізувати джерела тих дослідників, які увиразнюють позитивне чи критичне сприйняття вибраної теми.

Вимоги до оформлення реферату

1. Реферат (роздрукований) подається викладачеві не пізніше 13 навчального тижня.
2. Реферат повинен містити такі *структурні частини*:
 - план (зміст);
 - вступ;
 - основна частина;
 - висновки;
 - список використаних джерел (укладений у відповідності до чинних бібліографічних вимог).
3. *Обсяг основного змісту реферату – 10-11 тис. знаків* (шрифт – Times New Roman, № 14, інтервал – 1,5). Список джерел не входить до основного обсягу.
4. Виклад має супроводжуватися *обов'язковими посторінковими посиланнями* на джерела (нумерація посилань наскрізна; оформлення посилань – згідно з бібліографічними вимогами)
5. *Список використаних джерел* укладається за алфавітом, з зазначенням відповідних бібліографічних відомостей.

Тематика рефератів

1. Етапи формування літературної антропології та її основні напрямки.
2. Взаємозв'язок літературної антропології з етнографією і культурною антропологією.
3. «Дегуманізація мистецтва» як стратегія дослідження мистецтва і людини.
4. Деконструкція як літературознавча методологія і як візія людини.
5. Постколоніальне літературознавство як модель антропології.

Тематику рефератів студенти можуть вибрати самостійно спираючись на обов'язкову та додаткову літературу (включно з літературними текстами), що була опрацьована під час підготовки до практичних занять.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ, УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Оцінювання знань і вмінь студентів, набутих під час вивчення дисципліни, здійснюється за загальною університетською рейтинговою системою.

Рейтингова оцінка з дисципліни «Вступ до літературної антропології» (максимум – 100 балів) є комплексною характеристикою компетентності студента, яка враховує результати поточної семестрової роботи (максимум – 60 балів) і підсумкового контролю – екзамену (максимум – 40 балів).

Поточна семестрова оцінка є сумою балів, отриманих студентом за виконання аудиторної та самостійної роботи; формою підсумкового контролю є екзамен (див. таблиці: «Умови визначення навчального рейтингу» та «Критерії оцінювання знань і вмінь з дисципліни»).

Умовою допуску студента до екзамену є наявність не менше 30 балів за роботу в семестрі. Студенти, не допущені до іспиту, отримують академічну заборгованість, ліквідація якої передбачає повторне прослуховування дисципліни.

У разі отримання за підсумками роботи в семестрі та екзамену рейтингової оцінки 30 – 59 балів студент має право на двократне перескладання дисципліни – викладачу та

комісії; рейтингова оцінка з дисципліни, отримана шляхом перескладання, не може бути вище 60 балів.

У разі отримання за підсумками роботи в семестрі та екзамену рейтингової оцінки 30 балів студент зобов'язаний до повторного слухання курсу.

Екзаменаційні питання

1. Антропологічний повороту в гуманітарних науках (Г. У. Гумбрехт).
2. Співвідношення літератури і літературній антропології (А. Лебковська).
4. Мета і завдання літературної антропології (В. Ізер).
5. Література і етнографія (Д. Телмен).
6. Естетика і літературна антропологія (В. Флек).
7. «Смерть автора» як методологічна стратегія: антропологічні конотації (Р. Барт).
8. Р. Барт про письмо, історію і людину.
9. М.Фуко і проблема автора.
10. Про «підозру» як літературознавчу стратегію в дослідженні людини (Н.Саррот).
11. Особливості генези автора та естетичного суб'єкта (М. Вудмансі).
12. Культурологічні та антропологічні виміри постколоніаліального дискурсу (Е. Саїд).
13. Постколоніалізм як літературознавча стратегія: антропологічні виміри (Г. Співак).
14. Людський світ в романі Ж.-П.Сартра. Нудота.
15. Людський світ в романі О.П. Гакслі. Прекрасний новий світ.
16. Людський світ в романі Г. Гессе. Гра в бісер.
17. Людський світ в романі М. Пруста. В пошуках втраченого часу. Віднайдений час.
18. Людина та її антипод в романі К.Чапека. Війна з саламандрами.
19. «Інший» в романі М. Турньє «П'ятниця, або Тихоокеанський лімб».
20. Людина і смерть в романі Л.-Ф. Селіна. Подорож на край ночі.
21. Етапи формування літературної антропології та її основні напрямки.
22. Взаємозв'язок літературної антропології з етнографією і культурною антропологією.
23. Деконструкція як методологічна стратегія: антропологічні виміри.
24. Модерна література і «деструкція людини».
25. Витоки і становлення літературної антропології як академічної дисципліни.
26. Основні напрями літературної антропології: загальні риси.
27. Рецептивна естетика і літературознавство як стратегія дослідження людини.
28. Смерть і пристрасть в повісті Т. Манна. Смерть в Венеції.
29. Антропологічні конотації західної літератури ХХ ст.: загальний огляд.
30. Взаємозв'язок антропології і літератури (Е.В.Данієл, Д.М.Пек).
31. Науковий статус літературної антропології (С.П. Рейн).
32. Дж. Батлер про гендерний досвід.

Умови визначення навчального рейтингу

Робота в семестрі – 60 балів

Екзамен – 40 балів

Разом – 100 балів

1. Робота в семестрі

Види робіт	Їх кількість	Максимальний бал за заняття/роботу	Загальна кількість балів
Семінарські заняття	7	6	42
Контрольна робота	2	3	6
Реферат	1	12	12

Разом:	60

2. Екзамен

Види робіт	Кількість завдань	Максимальний бал за 1 завдання	Разом
Письмовий екзамен	2	20	40
Разом:			40

Критерії оцінювання знань і вмінь з дисципліни

Види робіт	Кількість балів	Критерії оцінювання
Семінарське заняття	0	Пропущене заняття
	1-2	Доповнення
	3-4	Відповідь із використанням основної літератури
	5-6	Відповідь із використанням основної і додаткової літератури
Письмовий екзамен	0 - 8	Екзаменаційне завдання не виконане, має не самостійний характер або містить плагіат.
	9 – 16	Завдання виконане частково; студент демонструє мінімальні знання програмного матеріалу дисципліни; відсутні навички аналізу, логічного та послідовного викладу.
	17 – 24	Студент демонструє певну обізнаність із програмним матеріалом дисципліни. Разом із тим роботі бракує аналітичного характеру.
	25 – 32	Студент демонструє достатню обізнаність із програмним матеріалом дисципліни та вміння логічно і послідовно викладати його зміст.
	33 – 40	Екзаменаційне завдання виконано на високому теоретичному рівні, студент демонструє вміння глибоко і всебічно аналізувати екзаменаційні питання; ґрунтовне знання матеріалу, концептів і проблем дисципліни.
Творча письмова робота	0	Робота не виконана, або має не самостійний характер.
	1	Робота свідчить про певну обізнаність із програмним матеріалом дисципліни. Разом із тим, завдання виконане частково; роботі бракує творчого підходу.
	2	Робота демонструє належний рівень знання і розуміння програмного матеріалу дисципліни; студент виявляє творчі здібності.
	3	Контрольна робота демонструє високий рівень знання і розуміння програмного матеріалу; свідчить про творчі здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення.
Індивідуальна письмова робота	0	Завдання не виконане у визначений термін або містить плагіат.
	1– 4 балів	Завдання виконане не повною мірою; автор демонструє побіжне знання програмного матеріалу дисципліни; не

		виявляє навичок аналізу і логічного та послідовного викладу; подекуди припускається помилкових суджень; робота не вичитана й оформлена неналежним чином.
	5 – 8 балів	Автор демонструє достатню обізнаність із програмним матеріалом дисципліни та вміння логічно і послідовно викладати його зміст. Разом із тим, завдання виконане недостатньо повною мірою; роботі бракує творчого підходу.
	9 – 12 балів	Завдання виконане вчасно і повною мірою; автор демонструє належний рівень знання і розуміння програмного матеріалу дисципліни; виявляє аналітичні здібності, здатність до творчого, самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Робота вчасно подана й оформлена у відповідності до вимог.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
81 – 90	добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70			D (задовільно)
60 – 65	задовільно		E (достатньо)
30 – 59	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)

У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії студент може обрати повторне вивчення дисципліни. У разі отримання оцінки «неприйнятно» студент зобов’язаний повторно прослухати дисципліну.

Сайт кафедри філософії та релігієзнавства: <http://philosophy.ukma.edu.ua/>

Сторінка кафедри у соціальній мережі Фейсбук: <https://www.facebook.com/philosophy.kma/>

